

Wyrok z dnia 14 września 1998 r.

I PKN 312/98

Prawomocne ukaranie urzędnika państwowego mianowanego karą dyscyplinarną wydalenia z pracy w urzędzie wywiera bezpośredni skutek w sferze stosunku pracy, powodując jego rozwiązanie.

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 14 września 1998 r. sprawy z powództwa Jarosława P. przeciwko Urzędowi Celnemu w T. o ustalenie i wynagrodzenie, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 19 marca 1998 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

W pozwie z dnia 28 stycznia 1997 r. przeciwko Urzędowi Celnemu w T. Jarosław P. żądał ustalenia, że pozostaje w stosunku pracy z mianowania na stanowisku Kierownika Zmiany Urzędu Celnego w T. Oddział w D. oraz zasądzenia wynagrodzenia za pracę za okres od 18 listopada 1996 r.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Chełmie, wyrokiem z dnia 10 grudnia 1997 r., powództwo oddalił, a Sąd Wojewódzki w Lublinie, wyrokiem z dnia 5 marca 1998 r., oddalił apelację powoda.

Uznając zarzuty apelacji za bezzasadne Sąd drugiej instancji podzielił podstawę faktyczną i ocenę prawną wyrażone w wyroku Sądu pierwszej instancji. Zasadnicze ustalenia są następujące:

W dwuinstancyjnym postępowaniu dyscyplinarnym uznano powoda winnym tego, że w nocy z 6 na 7 lipca 1996 r. pełnił służbę w Oddziale Celnym w D. w stanie po spożyciu alkoholu, samowolnie oddalił się z miejsca pracy i nierzetelnie wykony-

wał obowiązki służbowe w zakresie dokumentowania zatrzymanych 10 litrów spirytusu „Royal”. Za czyn ten działająca w drugiej instancji Komisja Dyscyplinarna przy Prezesie Głównego Urzędu Cei, orzeczeniem z dnia 15 listopada 1996 r., wymierzyła powodowi karę wydalenia z pracy w Urzędzie.

Wraz z uprawomocnieniem się kary dyscyplinarnej wydalenia z pracy w Urzędzie - według oceny Sądów obu instancji - nastąpił automatycznie z mocy samego prawa skutek w zakresie stosunku pracy w postaci jego rozwiązania. Wynika to z art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214 ze zm.). Sądy przyjęły, że powód został ukarany w postępowaniu dyscyplinarnym przed właściwymi Komisjami Dyscyplinarnymi stosownie do zasad ukształtowanych w tym zakresie w ustawie o pracownikach urzędów państwowych. Orzeczenie prawomocne wydane w postępowaniu dyscyplinarnym nie podlega weryfikacji w postępowaniu sądowym. Wobec tego Sąd Wojewódzki w Lublinie podniesione w apelacji zarzuty wadliwości proceduralnych w zakresie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego pozostawił bez rozpoznania. Wbrew zarzutom apelacji powód nie został pozbawiony prawa do sądu o czym świadczy - według Sądu Wojewódzkiego - merytoryczne rozpoznanie tego żądania przez Sądy Pracy dwóch instancji. Odrębnym natomiast zagadnieniem jest to, że powód bezpodstawnie domaga się rozciągnięcia jurysdykcji sądu na kwestie, które z mocy prawa zostały spod tej jurysdykcji wyłączone.

W kasacji od wyroku Sądu Wojewódzkiego w Lublinie z dnia 19 marca 1998 r. powód zarzucił, że zaskarżony wyrok wynika z przyjęcia wadliwej oceny prawnej i narusza:

- art. 232 KPC oraz art. 316 KPC poprzez niewyjaśnienie tego, czy Dyrektor Urzędu Celnego w T. podjął decyzję w przedmiocie rozpatrzenia sprawy przez komisję dyscyplinarną oraz tego, czy do tej komisji został skierowany wniosek o ukaranie powoda,
- art. 14 ust. 1 pkt 2 i art. 38 ust. 1 i 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych przez uznanie, że wymierzenie powodowi kary dyscyplinarnej wydalenia z pracy w urzędzie spowodowało rozwiązanie stosunku pracy bez potrzeby wydania decyzji administracyjnej,
- art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. w związku z art. 89 pkt 2 i art. 241 ust. 1 Kons-

tytuacji Rzeczypospolitej Polskiej przez odmowę powodowi prawa do sprawiedliwego i publicznego rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd.

Powołując powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej żądania pozwu o ustalenie i rozstrzygnięcie w tym zakresie zgodnie z żądaniem pozwu a uchylenie zaskarżonego wyroku w pozostałej części ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W kasacji zostały zakwestionowane przesłanki zaskarżonego wyroku, wynikające z oceny skutków prawnych ukarania urzędnika państwowego mianowanego karą dyscyplinarną wydalenia z pracy w urzędzie, w odniesieniu do stosunku pracy łączącego pracownika mianowanego z jego urzędem. Sąd Najwyższy uznał, że ocena prawna wyrażona w zaskarżonym wyroku jest prawidłowa - odpowiada należycie zinterpretowanym przepisom prawa materialnego. Z punktu widzenia zarzutów i argumentacji kasacji zasadnicze znaczenie ma przepis art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych. Otóż w myśl tego przepisu stosunek pracy z urzędnikiem państwowym mianowanym ulega z mocy prawa rozwiązaniu z jego winy bez wypowiedzenia w razie prawomocnego ukarania karą dyscyplinarną wydalenia z pracy w urzędzie. Z regulacji tej zwłaszcza w brzmieniu przepisu wynikającym z ustawy z dnia 2 grudnia 1994 r. o zmianie ustawy o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 136, poz. 704) wynika jasno, że prawomocne ukaranie wskazaną karą dyscyplinarną wywiera skutek bezpośredni („z mocy prawa”) w sferze stosunku pracy, powodując jego rozwiązanie. W konsekwencji tego, czynności pracodawcy wynikające ze stanu prawnego powstałego z mocy prawa mają charakter deklaratoryjny lub wykonawczy w znaczeniu technicznym. Nie wchodzi bowiem już w rachubę oświadczenie woli pracodawcy (decyzja administracyjna właściwego organu) jako element dopiero konstytuujący rozwiązanie stosunku pracy, które już ustawa związała z orzeczeniem dyscyplinarnym. Bezprzedmiotowość wydania decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy wyłącza w konsekwencji zastosowanie trybu określonego w art. 38 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Nie budzi zastrzeżeń - wbrew zarzutowi kasacji - zakres przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wynikający z oceny o wiążących Sąd Pracy

skutkach prawomocnego ukarania powoda karą dyscyplinarną wydalenia z pracy w urzędzie. Dla rozstrzygnięcia bowiem o bezzasadności roszczeń pozwu, ażeby ustalić, że powód pomimo prawomocnego ukarania pozostaje nadal w stosunku pracy z urzędem i że należy mu się wynagrodzenie za okres po ukaraniu karą wydalenia z pracy w urzędzie, wystarczającą podstawę faktyczną stanowiło ustalenie okoliczności określonych w art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy o pracownikach urzędów państwowych. Skoro Sąd Pracy prawidłowo ustalił te przesłanki, a w szczególności, że kara wydalenia z pracy w urzędzie została orzeczona przez właściwą Komisję Dyscyplinarną w postępowaniu, którego zasady zostały ustawowo ukształtowane, to słusznie Sąd ten nie uwzględnił wniosków powoda zmierzających do badania prawidłowości procedury wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. W konsekwencji bezzasadne są zarzuty kasacji naruszenia przepisów postępowania (art. 232 KPC i art. 316 KPC) oraz przepisów powołanej Konwencji oraz Konstytucji w zakresie prawa do sądu, skoro prawo powoda w tym zakresie nie zostało ograniczone.

Sąd Najwyższy z powyższych przyczyn wobec tego, że kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw orzekł o jej oddaleniu (art. 393¹² KPC).

=====